

AMO.CZ

ÚNOR 2016

BACKGROUND REPORT | XXII | OSN | HRC | 03

Právo na interrupci

Eva Pazderková

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

1 Úvod

Právo na interrupci je považováno za jedno z reprodukčních práv ženy. Reprodukční práva spadají do oblasti nejprobíranějších lidských práv, a to zejména z toho důvodu, že se týkají každé ženy nezávisle na jejím ekonomickém, sociálním či geografickém původu.

V dnešním světě se stále setkáváme s tím, že je ženám toto právo odíráno nebo že jsou dokonce postihovány, mnohdy i dlouhodobým odnětím svobody, pokud interrupci podstoupí¹. Většinou je to z důvodu, že daný stát přiznává plodu všechna lidská práva již v momentě početí, přitom v mezinárodních lidskoprávních dokumentech není přesně definováno, zda plod nabyvá všech práv právě početím, či až porodem. V mnoha případech přitom může k interrupci vést početí znásilněním, ohrožení života matky či poškození plodu. Nicméně ani v těchto situacích v rámci mezinárodního práva neexistuje shoda.

Z lidskoprávního pohledu se hlavní otázky ohledně interrupce zabývají zejména právy matky na život, zdraví či soukromí a případně i právy nenarozeného dítěte.

2 Dokumenty týkající se práva na interrupci

Jeden z hlavních sporů spočívá v otázce, kdy vzniká právo na život. Mezinárodní právo nám na ni nedává jasnou odpověď a náš svět je v tomto ohledu rozdělen na dvě názorové skupiny. Jedna věří, že člověk nabyvá tohoto práva již v momentu početí, druhá se staví do opozice, tento moment relativizuje a upřednostňuje právo matky na svobodnou volbu, jak naložit se svým tělem.²

2.1 Univerzální mezinárodní smlouvy

Právně nezávazná Všeobecná deklarace lidských práv a svobod ve svém prvním článku uvádí: "Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv."³ Okolnosti jejího vzniku nám naznačují, že pojem "rodí" bylo použito záměrně, aby vyloučil uplatňování práv Deklarace na nenarozené lidské bytosti.⁴

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech⁵ rovněž ve svém článku 6 odst. 1 zaručujícím právo na život nijak výslovně nezmiňuje děti ještě

¹ Abortion Bans Are Putting Women Behind Bars. *Thinkprogress* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://thinkprogress.org/abortion-bans-are-putting-women-behind-bars-119b8fba1c70#.4jkbz8w6>

² Pro-Life vs. Pro-Choice. *Civil liberty* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://civiliberty.about.com/od/abortion/tp/Pro-Life-vs-Pro-Choice.htm>

³ Celá Deklarace v anglickém a českém znění. *United Nations* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/VŠEOBECNÁ_DEKLARACE_LIDSKÝCH_LIDSKÝCH_PŘÁV [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/zakony/deklarace_prava.pdf

⁴ WHOSE RIGHT TO LIFE? *Reproductive rights* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: http://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicaactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

⁵ Mezinárodní pakt: anglický dokument: International Covenant on Civil and Political Rights. *United Nations Human Rights* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>
Dokument v českém znění: Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. OSN [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/mezinar.pakt-obc.a.polit_prava_.pdf

nenarozené⁶. Výbor pro lidská práva⁷ dále objasnil, že dané právo na život může být v konfliktu s jinými zaručenými právy matky.

Úmluva o právech dítěte⁸ přejímá ustanovení z Deklarace práv dítěte přijaté Valným shromážděním OSN v roce 1959: „*Dítě pro svou tělesnou a duševní nezralost potřebuje zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením i po něm, pamětlivý ustanovení Deklarace sociálních a právních zásad ochrany a zajištění blaha dětí.*“ Zatímco Deklarace práv dítěte je nezávazným dokumentem, Úmluva o právech dítěte je naopak již dokumentem právně závazným: nelze z ní však vyvozovat prenatalní právo na život, jelikož se spíše jedná o právní ochranu, co se týče nabývání majetku a dědictví.

Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen⁹, který monitoruje stav dodržování Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen¹⁰ a interpretuje ji, vyžaduje, aby byla právům těhotné ženy dána přednost před zájmy prenatalního života.¹¹

2.2 Oblastní mezinárodní smlouvy

Nedostatek konsensu mezi evropskými státy v případě umělého přerušení těhotenství je hlavním důvodem pro ponechání značného prostoru smluvním státům Evropské úmluvy o ochraně lidských práv¹² a ustoupení místním úpravám, a brání tak Evropskému soudu pro lidská práva jasně stanovit přístup k otázce interrupcí, popřípadě přiznání/nepřiznání plodu právo na život a poskytnutí ochrany proti všem, kteří by se mu snažili toto právo odopírat.¹³

Článek 4 Americké úmluvy o lidských právech¹⁴ uvádí: „*Každý člověk má právo, aby byl jeho život respektován. Toto právo je chráněno zákonem, a to od okamžiku početí.*“ Meziamerická komise pro lidská práva, jeden ze dvou hlavních orgánů, který monitoruje dodržování úmluvy, objasnila, že tato ochrana není absolutní.¹⁵ Úmluvu v roce 1977 podepsaly i Spojené státy, následně však nedošlo z jejich strany k ratifikaci. Většina ostatních amerických států však úmluvu ratifikovala.¹⁶

Článek 4 Africké charty lidských práv uvádí: „*Každá lidská bytost má právo na respektování svého života a integritu své osoby.*“ Signatáři Charty však odmítli dodatek

⁶ WHOSE RIGHT TO LIFE? [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: https://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

⁷ Výbor monitoruje dodržování Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

⁸ Úmluva o právech dítěte. OSN [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

⁹ COMMITTEE ON THE ELIMINATION OF DISCRIMINATION AGAINST WOMEN. OHCHR [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/CEDAWIndex.aspx>

¹⁰ Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. OSN [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>

¹¹ Convention on the Elimination of All Forms of discrimination Against Women, adopted Dec. 18, 1979, art. 12, G.A. Res. 32/180, UN GAOR, 34th Sess., Supp. No. 46, U.N. DOC. A/34/46 U.N.T.S. 13 (entered into force Sept. 3, 1981).

¹² European Convention on Human Rights [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

¹³ UMĚLÉ PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ VE SVĚTLE JUDIKATURY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA. Iveta Koubková. Katedra: Katedra mezinárodního práva, 2012. Diplomová práce. Právnická fakulta, Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.M.A.

¹⁴ AMERICAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS "PACT OF SAN JOSE, COSTA RICA" [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: https://www.oas.org/dil/treaties_B-32_American_Convention_on_Human_Rights.htm

¹⁵ WHOSE RIGHT TO LIFE? [online]. [cit. 2016-12-29]. Dostupné z: https://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

¹⁶ B-32: AMERICAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS "PACT OF SAN JOSE, COSTA RICA" [online]. [cit. 2016-12-29]. Dostupné z: <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/Basic4.Amer.Conv.Ratif.htm>

chránící právo života od okamžiku početí. Protokol k Africké chartě lidských práv a práv národů o právech žen v Africe (Maputský protokol) apeluje na státy, „aby povolily opatření k dodržování reprodukčních práv žen a aby povolily interrupci v případech znásilnění, incestu a v případech, kdy pokračující těhotenství ohrožuje fyzický a duševní stav těhotné ženy nebo přímo život její či jejího dítěte“.¹⁷

3 Interrupce

Interrupce (neboli umělé přerušování těhotenství) je nedílnou součástí ženských životů už mnoho staletí. Každý takový zákrok býval spojen s vysokými riziky, a to až do minulého století, kdy vývoj v oblasti medicíny, včetně technik zabezpečujících bezpečný potrat a efektivních metod plánování rodičovství, mohl skoncovat s takzvanou nebezpečnou interrupcí.¹⁸ V některých státech je ale právní řád nastaven tak, že žena prakticky nemá právo na interrupci a musí využít interrupce ilegální, která je ve většině případů prováděna v naprosto nedostačujících podmínkách, a tudíž výrazně ohrožuje život matky. Právě kvůli tomu se v dnešním světě neustále setkáváme s úmrtím matek – konkrétně, u každé sedmé matky, která podstoupila takzvaný *nebezpečný potrat*.¹⁹

3.1 Právo na život před narozením

Různé složky justice v různých částech světa se zabývaly otázkou, komu je přiznáno právo na život, a to zejména v souvislosti s nejasnými právními předpisy o potratu. Většina těchto rozhodnutí je souladná s normami stanovenými mezinárodními a regionálními lidskoprávními úmluvami, a to, že právo na život před narozením není zřejmé a že jakékoliv kroky, jež stát podnikne k ochraně prenatalního života, musí být v souladu se základními právy ženy.²⁰

3.2 Způsoby provádění interrupce

V závislosti na stadiu těhotenství je interrupce prováděna rozličnými metodami. Obecně však rozdělujeme interrupci na tzv. bezpečnou a nebezpečnou. Bezpečná interrupce je prováděna dvěma způsoby: chemickou a chirurgickou cestou.²¹

Chemická interrupce je metoda, která se využívá do devátého týdne těhotenství. Je založena na podání tablety (mifepriston), díky čemuž se značně redukuje medicínské komplikace spojené s chirurgickým zásahem.

Chirurgická interrupce se provádí v celkové anestezii a využívá se při ní vakuumaspirace²². Nutná je naprostá sterilita zevních rodidel. V dnešní době se však tento výkon provádí ambulantně a ve většině případů bez následných komplikací.

Pokud je však v daném státě interrupce zakázána, ženy jsou mnohdy nuceny uchýlit se k nelegálním potratům, které bývají prováděny v nesterilních podmínkách a lidmi, kteří nemají dostatečné znalosti a kvalifikaci. V dnešním světě je stále

¹⁷ African Charter on Human and Peoples' Rights. *African Commission on Human and Peoples' Rights* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.achpr.org/instruments/achpr/>

¹⁸ Safe abortion. *WHO* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z:

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/70914/1/9789241548434_eng.pdf

¹⁹ Unsafe Abortion: Unnecessary Maternal Mortality. *Ncbi* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2709326/>

²⁰ *WHOSE RIGHT TO LIFE?* [online]. [cit. 2016-12-29]. Dostupné z:

https://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

²¹ Mini Abortion. *Lady health net* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z:

<http://ladyhealthnet.com/en/pages/304547>

²² Odsátí plodového vejce podtlakovou savkou.

z celkového počtu 42 milionů potratů ročně 20 milionu potratů ilegálních.²³ Důležité je také zmínit, že při ilegálním potratu zemře zhruba 13 % žen.²⁴

3.3 Pro life a pro choice

Zjednodušeně můžeme názorové skupiny zabývající se interrupcí rozdělit do dvou táborů, a to konkrétně hnutí „*pro life*“ a „*pro choice*.“

Hnutí *pro choice* vychází z předpokladu, že žena sama má právo rozhodovat o svém těle. Jeden z argumentů, které tato skupina využívá, je například, že osobou se člověk stává až v případě, kdy je schopen přežít mimo dělohu nebo při narození, nikoliv v době početí. Tudíž interrupce se považuje za ukončení těhotenství, nikoliv za ukončení života dítěte.²⁵

Hnutí *pro life* argumentuje právem na život. Hlavní argumentace tohoto hnutí stojí na předpokladu, že počátek lidského života začíná početím. Další z argumentů tohoto hnutí se opírá o sociální záchranou péči, a to v tom smyslu, že pokud bude dítě donošeno a porozeno, bude o něj postaráno buď pomocí sociálního systému, nebo zprostředkováním adopce, a tudíž pro ženu není nutné interrupci podstoupit.

Skupina *pro life* má velkou základnu ve Spojených státech amerických, ale její odnože můžeme nalézt všude po světě, stejně tak jako zastánce hnutí *pro choice*.²⁶ V neposlední řadě je také důležité zmínit, že velký vliv v této problematice mají největší světová náboženství, a to především křesťanství a islám.

3.4 Interrupce ve světě

V roce 2013 97 % všech států světa umožňovalo interrupci v případě záchrany života matky. Avšak pouze dvě třetiny států povolují interrupci z důvodu zachování fyzického či psychického zdraví matky a pouze v polovině států lze těhotenství přerušit kvůli znásilnění či incestu. Zhruba jedna třetina všech států povoluje interrupci ze socioekonomických důvodů či na vyžádání matky.²⁷ Chile, Dominikánská republika, El Salvador, Malta, Vatikán a Nicaragua nepovolují interrupci za žádných okolností.²⁸ Za zmínku ještě stojí státy východní Asie, kde byla interrupce považována za druh antikoncepce.

Pokud se na problematiku podíváme z geografického hlediska, nejvíce striktní právní řády jsou v Oceánii, následuje Afrika a Latinská Amerika. Pouze 6 států Oceánie a Afriky povoluje interrupci na vyžádání matky. Naopak 18 států Afriky, 12 států Asie, 8 států Latinské Ameriky a Karibiku dovoluje interrupci pouze v případě ohrožení mateřského života. Na druhé straně stojí Evropa a Severní

²³ Abortions worldwide this year. *Worldometers* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.worldometers.info/abortions/>

²⁴ Abortions worldwide this year. *Worldometers* [online]. [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.worldometers.info/abortions/>

²⁵ Více o hnutích na <http://abortion.procon.org>.

²⁶ Life zone. *Prolifeinfo* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.prolifeinfo.ie/world-view/interactive-map/>

²⁷ Více informací v tomto dokumentu:

Abortion Policies and Reproductive Health around the World. *UN* [online]. [cit. 2017-02-20].

Dostupné z:

<http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/AbortionPoliciesReproductiveHealth.pdf>

²⁸ *The 9 countries with the most draconian abortion laws in the world* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/countries-strictest-abortion-laws-2016-12>

Amerika s nejvíce liberální interrupční politikou. 73 % států Evropy povoluje interrupci na základě rozhodnutí matky, a to do určitého věku plodu.^{29, 30}

3.4.1. KONKRÉTNÍ KAZUISTIKY

CHILE

V Chile se v nedávné době odehrál velmi probíraný případ, kdy byla v červnu roku 2013 několikrát znásilněna 11letá dívka, která následně otěhotněla. Chilská vláda zakazuje interrupci v plném rozsahu: podle chilské ústavy má nenarozené dítě stejná práva jako již žijící člověk³¹, takže se dívce nedostalo potřebné medicínské péče. Naopak jí hrozilo 3 až 5 let odnětí svobody v případě, že podstoupí interrupci.³²

Na Chile je tlačeno například ze strany Amnesty International, aby na dekriminlizaci potratů a úpravě reprodukčních práv začala pracovat. Chile tedy připravuje reformy práva na interrupci s doporučeními od UPR.³³

POLSKO

V evropském kontextu má Polsko nastavena relativně výrazná omezení stran interrupce, a to zejména z důvodu vysokého podílu křesťanského obyvatelstva (87,2 % populace)³⁴. Provádění interrupce v Polsku je povoleno pouze ve třech případech: pokud je život matky při těhotenství ohrožen, pokud je těhotenství následkem trestného činu nebo pokud je prokázán špatný vývin plodu. V nedávné době lidová iniciativa uvažovala o zákazu interrupcí, a to v plném rozsahu.³⁵ Návrh vznikl původně jako občanská iniciativa, za kterou stálo katolické hnutí Stop potratům, následně splnil všechny podmínky, aby se projednával jako zákon. Tento zákon však letos v říjnu nebyl přijat.

HONDURAS

Ústava Hondurasu stanovuje, že „s nenarozeným bude zacházeno stejnou měrou jako s narozenými“³⁶, a to včetně práva na život. Na základě ministerské vyhlášky z roku 2009³⁷ se zakazuje propagace, užívání, prodej, nákup a bezplatné rozdělování hormonální antikoncepce (HA), opírající se o vědecky nepodložené tvrzení, že by HA mohla způsobit potrat. Tento předpis zakazuje šíření informací o HA a potratech a vztahuje se na všechny osoby, včetně obětí sexuálního násilí.

²⁹ Abortion Policies and Reproductive Health around the World. UN [online]. [cit. 2017-02-20].

Dostupné z:

<http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/AbortionPoliciesReproductiveHealth.pdf>

³⁰ Tabulka s přehledem jednotlivých regionů je na str. 3.

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44529/1/9789241501118_eng.pdf

³¹ WHOSE RIGHT TO LIFE? *Reproductiverights* [online]. [cit. 2017-02-24]. Dostupné z:

https://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicaactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

³² It's Time for Chile to Change Its Restrictive Abortion Laws. *Amnestyusa* [online]. [cit. 2017-02-24].

Dostupné z: <http://blog.amnestyusa.org/americas/its-time-for-chile-to-change-its-restrictive-abortion-laws/>

³³ Univerzální periodická revize

³⁴ World Factbook. CIA [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2122.html>

³⁵ A Polish abortion ban would turn women back into childbearing instruments. *The Guardian* [online].

[cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/apr/08/polish-abortion-ban-law-poland>

³⁶ WHOSE RIGHT TO LIFE? Women's Rights and Prenatal Protections under Human Rights and Comparative Law. *Reproductive Rights* [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z:

http://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicaactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

³⁷ 2009 Honduran constitutional crisis. *Wikipedia* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/wiki/2009_Honduran_constitutional_crisis#Human_rights_complaints

ČÍNA

Od konce 70. let Čína zasahovala do života každé rodiny svou politikou jednoho dítěte. Nepovolené těhotenství tedy znamenalo sankce či nucený potrat. Není se proto čemu divit, že ročně docházelo v Čínské lidové republice k 10 milionům potratů. V posledních letech se v Číně uplatňuje politika dvou dětí. Žena, která ale otěhotní potřetí, je vlivem okolností donucena podstoupit interrupci.³⁸

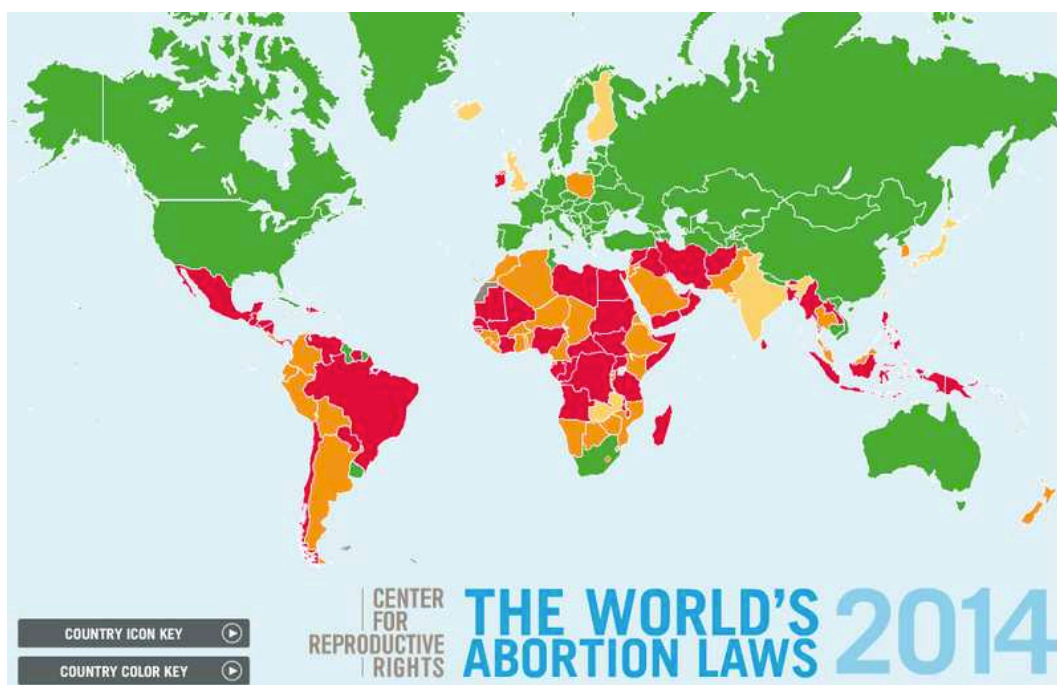
EL SALVADOR

Jeden ze států kriminalizujících potraty je El Salvador. V roce 2011 se zde odehrál případ 33leté Manuely, která během porodu přišla o dítě a následně byla obviněna z interrupce. Soud ji odsoudil k 30 rokům vězení. U ženy se projevil nádor lymfatických cest a ona po roce zemřela. Manuela je typická představitelka žen, které se v El Salvadoru nejčastěji stávají oběťmi kriminalizace potratu. Její případ v roce 2012 postoupil k Meziamerické komisi pro lidská práva.³⁹

3.4.2. MAPA SVĚTA

Na přiložené mapě je možno dohledat, jak je to s legalitou interrupcí ve světě.

Obrázek 1: Zákony upravující interrupce ve světě⁴⁰

Legenda:

zelená barva – interrupce povolena v plném rozsahu, omezena pouze dobou těhotenství

žlutá barva – interrupce povolena ze socioekonomických důvodů

oranžová barva – interrupce se v těchto státech provádí, pokud je ohroženo zdraví matky nebo dítěte

červená barva – v některých těchto státech se provádí interrupce pouze pokud je přímo ohrožen život matky, v některých je interrupce ilegální

³⁸ China is still forcing women to abort under 'two-child policy': BBC confirms. *Lifesitenews* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://www.lifesitenews.com/opinion/chinese-family-hides-to-escape-forced-abortion-of-third-child>

³⁹ THE TOTAL CRIMINALIZATION OF ABORTION IN EL SALVADOR. *Reproductiverights* [online]. [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: http://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/GLP_FS_ElSalvador-Final.pdf

⁴⁰ Center for Reproductive Rights. *World abortion laws* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://worldabortionlaws.com/index.html>

3.5 Kriminalizace a nebezpečný potrat

Výbor pro odstranění diskriminace žen označil zákony kriminalizující potrat za diskriminační a za překážku přístupu ženy ke zdravotní péči.⁴¹ Zároveň doporučil, aby státy odstranily veškerá sankční ustanovení týkající se žen, které potrat podstoupily. Dostupnost legálního potratu byla také probírána na Mezinárodní konferenci o populaci a rozvoji (ICPD), která se konala v Káhiře v roce 1994. Na této konferenci státy uznaly nebezpečný potrat jako významnou překážku z hlediska veřejného zdraví a zavázaly se snížit počet potratů.⁴²

Světová zdravotnická organizace (WHO) jasně uvedla, že *"ať je potrat zákonem omezen nebo ne, pravděpodobnost, že žena bude nucena ho podstoupit, je všude stejná"* a že právní omezení potratů *"vede mnoho žen, aby využívaly služby v jiných zemích, od nekvalifikovaných osob nebo za nehygienických podmínek, což je vystavuje značnému riziku smrti nebo invalidity"*⁴³.

Obdobně se k problému kriminalizace staví i Zvláštní zpravodaj HRC pro právo na zdraví⁴⁴. Dle něj zákony kriminalizující potrat *"porušují důstojnost žen a jejich autonomii a výrazně omezují rozhodování žen v souvislosti s jejich sexuálním a reprodukčním zdravím"*⁴⁵.

3.6 Interrupce a náboženství

Všechna hlavní monoteistická náboženství se k interrupcím staví odmítavě.⁴⁶

Judaismus patří k jedněm z mírnějších náboženství, co se politiky interrupcí týče. Nezakazuje potraty, ale nedovoluje potraty na požádání. Potrat je povolen pouze ze závažných důvodů. Každý případ je posuzován individuálně a musí být konzultován s rabínem. Potrat je povolen pouze v případě ohrožení života ženy.⁴⁷

K samotné interrupci se křesťanská Bible explicitně nevyjadřuje. Oficiální stanovisko katolické církve je odmítavé: od prvního století církev považuje potrat za morálně špatný a zapovídá jej, a toto učení zůstává neměnné.⁴⁸ Nutno je však zmínit, že křesťanských církví je mnoho a každá se k otázce interrupci staví trochu odlišně.

Muslimové považují interrupci za zakázanou, ale v určitých případech akceptují výjimky. Obecně jsou však rozděleni do několika názorových skupin. Jedna povoluje interrupci v případě ohrožení života ženy, druhá skupina je proti interrupcím v plném rozsahu. Další názorová skupina povoluje interrupci ze

⁴¹ Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, Concluding Observations on Peru, CEDAW/C/PER/CO/7-8 (2014), para 36; Statement on sexual and reproductive health and rights: Beyond 2014 ICPD Review (2014).

⁴² 94-09-04: Cairo Declaration on Population & Development, ICPPD [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.un.org/popin/icpd/conference/bkg/egypt.html>

⁴³ World Health Organization (WHO), Safe abortion: Technical and Policy Guidance for Health Systems 23 (2nd ed. 2012).

Safe abortion: technical and policy guidance for health systems. WHO [online]. [cit. 2017-02-20].

Dostupné z:

http://www.who.int/reproductivehealth/publications/unsafe_abortion/9789241548434/en/

⁴⁴ Special Rapporteur on the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z:

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Health/Pages/SRRightHealthIndex.aspx>

⁴⁵ INFORMATION SERIES ON SEXUAL AND REPRODUCTIVE HEALTH AND RIGHTS - ABORTION [online]. [cit. 2016-12-28]. Dostupné z:

http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf

⁴⁶ Religion and abortion. BBC [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z:

<http://www.bbc.co.uk/ethics/abortion/religion/religion.shtml>

⁴⁷ Judaism and abortion. BBC [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z:

http://www.bbc.co.uk/religion/religions/judaism/jewishethics/abortion_1.shtml

⁴⁸ YOU SHALL LOVE YOUR NEIGHBOR AS YOURSELF. BBC [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/ccc_css/archive/catechism/p3s2c2a5.htm

závažných důvodů, a to až do 16. týdne. Přesto však interrupci vnímají jako morálně špatný čin.⁴⁹

Není pochyb, že náboženství ovlivňuje zákony o interrupcích, rozhodnutí ženy, potažmo i lékařů velkou měrou, a při jednání zřejmě nebude opomenuto.

3.7 Antikoncepce

Antikoncepce⁵⁰ je jednou z možností snížení počtu interrupcí ve světě. Ačkoli je ve většině vyspělých zemí samozřejmostí, setkáváme se i zde s určitými výjimkami. Jako jeden z příkladů je zajisté důležité uvést Polsko.

V Polsku se nachází zhruba 10 milionů žen v reprodukčním věku, přesto polské ženy užívají antikoncepci nejméně z celé Evropy. Jedním z hlavních důvodů je vliv římskokatolické církve a dále také vysoká cena antikoncepce, která je způsobena tím, že polská vláda odmítá dotace⁵¹ na HA.

Problém s užíváním a s dostupností antikoncepce se týká většiny rozvojových zemí. Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen uvádí⁵²: *“Mateřské úmrtnosti a nemocnosti může být do značné míry zabráněno právě prostřednictvím poskytování služeb v oblasti reprodukčního zdraví, včetně antikoncepce.”*⁵³

Související otázky

- Jak se staví váš stát k legalitě potratů?
- Měl by být ženě povolen potrat i v případě, že se na dítě prostě jen necítí?
- Mají náboženské autority či stát právo určovat, co žena smí udělat se svým tělem?
- Jak se váš stát staví k užívání antikoncepce coby prevence před nechtěným těhotenstvím?
- Měla by se ve všech státech dělat větší osvěta, co se týče sexuální výchovy?
- Jaká je legislativa ve vašem státě v otázce života dítěte před narozením?

⁴⁹ Islamic Research Foundation International, Inc. *IRFI* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: http://www.irfi.org/articles/articles_101_150/abortion.htm

⁵⁰ Odborným názvem kontracepce z lat. *contre* – proti, *concepce* – početí.

⁵¹ The church's heavy hand in Poland. *NCBI* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12178848>

⁵² Konkrétně článek 16

⁵³ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women. *NCBI* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/shalev.htm>

Seznam použitých zdrojů a doporučené dokumenty k prostudování

- Abortion and human rights* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://eng1o2odetroit.pbworks.com/w/file/fetch/51559709/science.pdf>
- Abortion Policies and Reproductive Health around the World. *UN* [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/AbortionPoliciesReproductiveHealth.pdf>
- Abortion in Poland. *Wikipedia* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Abortion_in_Poland
- A Polish abortion ban would turn women back into childbearing instruments. *The Guardian* [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/apr/08/polish-abortion-ban-law-poland>
- Abortion and Contraception in Poland. *Reproductive rights* [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1965395?seq=1#page_scan_tab_contents
- The Decriminalization of Abortion. *Sexual rights initiative* [online]. 2013 [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: http://sexualrightsinitiative.com/wp-content/uploads/SRI-Decriminalization-of-Abortion-Position-Paper_2013_Final.pdf
- Gender and Reproduction Rights Course* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: http://www.law.tulane.edu/uploadedFiles/Summer_Abroad/Countries/Rio/Documents/Gender%20and%20Reproduction%20Rights%20Galli.pdf
- China: Reform of one-child policy not enough. *Amnesty International* [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/10/china-one-child-reform/>
- Induced abortion: incidence and trends worldwide from 1995 to 2008. *Guttmacher* [online]. 2012 [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: <https://www.guttmacher.org/sites/default/files/pdfs/pubs/journals/Sedgh-Lancet-2012-01.pdf>
- INFORMATION SERIES ON SEXUAL AND REPRODUCTIVE HEALTH AND RIGHTS - ABORTION* [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf
- Maternal mortality: who, when, where, and why* [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z: https://f5955363-a-62cb3a1a-s-sites.googlegroups.com/site/globalhealthccrmc/obstetrics/MaternalMortality_Lancet2006.pdf?attachauth=ANoY7cogss1sdGC56ynOVvJSWw4b6bqu6TBYaeHW831rxzRoZb4wqXNjVIboGk48QPsdGIBYraNRmkMxsTJ_Zs4ebY8bPSX4zTkJMPxLgC53DWSlRotGXwIo_WuJFfCbRG_w1tVgJHoUyNKhpK5yO6j1TST7KG3m6gEXKGQNEGf2XhkuoqUorMqrLK62Sfu9PbIhF6d-cywmlDIy9ZR32BSENPWS1IGoP1pHLg-oKFgeo-_jyMh65CtVHL-iji_hePtSx781v_&attredirects=o
- The new politics of abortion. *Popline* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.popline.org/node/647377>
- Resolution 11/8. Preventable maternal mortality and morbidity and human rights. *OHCHR* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/resolutions/A_HRC_RES_11_8.pdf

Světová zdravotnická organizace: <http://www.who.int/en/>

Sexuální práva. *Sexual rights initiative* [online]. [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: <http://sexualrightsinitiative.com/resources/documents/>

Sexual and reproductive rights at the United Nations [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: [http://www.rhm-elsevier.com/article/S0968-8080\(11\)38585-0/fulltext?mobileUi=o](http://www.rhm-elsevier.com/article/S0968-8080(11)38585-0/fulltext?mobileUi=o)

THE TOTAL CRIMINALIZATION OF ABORTION IN EL SALVADOR.

Reproductive rights [online]. [cit. 2016-07-18]. Dostupné z:

http://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/GLP_FS_ElSalvador-Final.pdf

Unsafe abortion. *Světová zdravotnická organizace* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44529/1/9789241501118_eng.pdf

Unsafe Abortion: Unnecessary Maternal Mortality [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2709326/>

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. OSN [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>

World Abortion Policies 2013. UN [online]. [cit. 2016-07-16]. Dostupné z:

http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/WorldAbortionPolicies2013/WorldAbortionPolicies2013_WallChart.pdf

WHOSE RIGHT TO LIFE? Women's Rights and Prenatal Protections under Human Rights and Comparative Law. *Reproductive Rights* [online]. [cit. 2016-07-16].

Dostupné z:

http://www.reproductiverights.org/sites/crr.civicactions.net/files/documents/RTL_3%2014%2012.pdf

World factbook - religion [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2122.html>

UMĚLÉ PŘERUŠENÍ TĚHOTENSTVÍ VE SVĚTLE JUDIKATURY EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA. Katedra: Katedra mezinárodního práva, 2012.

Diplomová práce. Právnická fakulta, Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.M.A.

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

 www.studentsummit.cz	 www.facebook.com/studentsummit
 summit@amo.cz	 www.twitter.com/studentsummit
 www.instagram.com/praguestudentsummit	 www.youtube.com/studentsummitcz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

 +420 224 813 460	 www.facebook.com/AMO.cz
 www.amo.cz	 www.twitter.com/amo_cz
 info@amo.cz	 www.linkedin.com/company/amocz
 Žitná 608/27, 110 00 Praha 1	 www.youtube.com/AMOCz

Autoři

Autorka: Eva Pazderková

Imprimatur: Tomáš Opat

Odborná spolupráce: Tereza Jermanová, Výzkumné centrum AMO

Jazyková úprava: Jana Fialová

Technická úprava: Jan Hlaváček

Background report slouží jako vzdělávací materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

Generální partner

